

Saksframlegg

Vår ref. 25/310 - 7
Saksbehandler Aud Sunniva Fuhr
Dato 21.01.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
26/10	Kommunestyret	05.03.2026

Lovlighetskontroll av sak 25/95, Skoleturer og etterlevelse av gratisprinsippet i Sirdal kommune.

Forslag til vedtak

Kommunestyret opprettholder vedtaket i sak 25/95 *Skoleturer og etterlevelse av gratis prinsippet i Sirdal kommune* og oversender saken til Statsforvalteren i Agder for lovlighetskontroll.

Sammendrag

Det er fremmet krav om lovlighetskontroll av sak 25/95 *Skoleturer og etterlevelse av gratis prinsippet i Sirdal kommune*, behandlet av kommunestyret i Sirdal 12.06.2025, med endelig behandling i kommunestyremøte 11.12.25

Kommunedirektøren har, i lys av kravet, gjennomgått og vurdert saken etter kommunelovens regler om lovlighetskontroll. Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret opprettholder vedtaket og oversender saken til Statsforvalteren i Agder for lovlighetskontroll.

Bakgrunn

Kommunestyrerepresentantene Kåre Todnem (SP), Andreas Liland (SP) og Siri Fidjeland (SP) - har krevd lovlighetskontroll av sak 25/95 *Skoleturer og etterlevelse av gratis prinsippet i Sirdal kommune*.

Saken ble behandlet av Utvalg for oppvekst og levekår 21.05.25 og i kommunestyret 12.06.2025 hvor kommunestyret utsatte saken. Kommunestyret fattet endelig vedtak i saken i kommunestyret 11.12.25.

Krav om lovlighetskontroll er sendt Sirdal kommune 1. januar 2026. Kravet er fremmet med følgende tekst;

"Me vil be om ein lovlighetskontroll av sak 25/95, Skoleturer og etterlevelse av gratisprinsippet i Sirdal kommune. Utval for oppvekst og levekår handsama denne saken 21.05.25, og blei då anka til kommunestyret av Stein Ivar Sinnes. Etter Sirdal kommunes delegasjonsreglement punkt 2 ("Mindretallsanke") gjelder følgende begrensing:

For utval med meir enn 5 medlemmer skal det minst vere to medlemmer som anker, og det innan møte er heva. Her er det ein medlem som har anka, noko som gjer anken ugyldig, og dermed skulle den ikkje ha kome til kommunestyret."

Dokumentet er signert av kommunestyrets representanter; Kåre Todnem, Andreas Liland og Siri Fidjeland.

Hjemmelsbakgrunn

Reglene om lovlighetskontroll finnes i lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) kapittel 27.

Innkalling og sakliste er hjemlet i lovens § 11.

§ 27-1. Lovlighetskontroll

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget kan sammen kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Et slikt krav må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet. Fristreglene i forvaltningsloven § 30 gjelder. Kravet skal settes fram for det organet som traff vedtaket. Hvis organet opprettholder vedtaket, skal saken sendes til departementet.

Hvis særlige grunner tilsier det, kan departementet på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig.

§ 27-2. Hva som kan lovlighetskontrolleres

Følgende kan lovlighetskontrolleres:

- a. endelige vedtak som er truffet av et folkevalgt organ eller den kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen
- b. vedtak om et møte skal holdes for åpne eller lukkede dører
- c. vedtak som gjelder spørsmål om inhabilitet.

Følgende kan ikke lovlighetskontrolleres:

- a. andre prosessledende avgjørelser enn de som er omtalt i første ledd bokstav b og c
- b. vedtak om ansettelse, oppsigelse eller avskjed
- c. spørsmål om et vedtak er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av lov om offentlige anskaffelser.
- d. avgjørelse om kommunestyrevalget eller fylkestingsvalget er gyldig, jf. valgloven § 15-2 første ledd og § 15-3 første ledd.

§ 27-3. Innholdet i lovlighetskontrollen

Ved lovlighetskontroll skal departementet ta stilling til om vedtaket

- a. har et lovlig innhold
- b. er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak
- c. har blitt til på lovlig måte.

Lovlighetskontrollen etter § 27-1 første ledd kan likevel begrenses til de anførsler som er tatt opp i saken. Ved lovlighetskontroll etter § 27-1 andre ledd bestemmer departementet omfanget av kontrollen.

Lovlighetskontrollen kan bare omfatte de offentlig-rettslige sidene ved vedtaket.

Departementet skal oppheve vedtaket hvis det er gjort feil som gjør det ugyldig.

Lovlighetskontroll fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Følgende organer kan likevel bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før lovlighetskontrollen er gjennomført:

- a. organet som traff vedtaket
- b. et kommunalt eller fylkeskommunalt organ som er overordnet vedtaksorganet
- c. departementet.

Vurdering

Kravet om lovlighetskontroll er undertegnet av tre faste medlemmer av kommunestyret og levert innen fristen på tre uker fra endelig vedtak ble fattet. Endelig vedtaket utgjør kommunens siste formelle kontaktpunkt med saken og bør derfor kunne være gjenstand for lovlighetskontroll.

Kommunal- og regionaldepartementet ga i 2013 ut en veileder om lovlighetskontroll etter kommuneloven (H2299), som fortsatt er relevant.

I veilederen vises det til forarbeidene til kommuneloven, hvor det fremgår at reglene om lovlighetskontroll er et middel for å avklare rettslig tvil uten å måtte gå til domstolene. Andre

viktige grunner for reglene er hensynet til rettssikkerhet, faglig kvalitet på forvaltningsavgjørelser, offentlig forvaltnings omdømme og ivaretagelse av grunnleggende nasjonale målsettinger.

Lovlighetskontroll representerer en sikkerhetsventil og et supplement til andre klage- og kontrollordninger for kommunale vedtak. Dette tilsier at reglene brukes med en viss varsomhet.

Ved lovlighetskontroll skal det tas stilling til om vedtaket:

1. har et lovlig innhold
2. er fattet av noen som har myndighet til å treffe slikt vedtak
3. har blitt til på lovlig måte

Det er bare de offentligrettslige sidene ved vedtaket som omfattes av kontrollen. Kontrollen kan avgrenses til de merknadene som er tatt opp i saken.

Ved lovlighetskontroll skal det tas stilling til om avgjørelsens materielle innhold er i samsvar med gjeldende lovfestede og ulovfestede rettsregler. Adgangen til overprøving ved lovlighetskontroll tilsvarer i hovedsak domstolens kontroll med forvaltningsvedtak. Hovedregelen er at kommunens frie skjønn ikke kan overprøves.

Kommunedirektøren vurderer at gjenstand for klagebehandling ikke gjelder selve innholdet i vedtaket.

Oppvekst og levekår

Utvalg for oppvekst og levekår har 7 representanter.

Ihht til kommunens delegasjonsreglement har valg for oppvekst og levekår blant annet ansvars- og arbeidsområde grunnskole med skolefritidsordning (s. 17 pkt. 2).

Utvalget har følgende delegert myndighet "Vedtak/gjøremål etter opplæringsloven med forskrifter så langt dette kan delegeres fra kommunestyret" (s.17 pkt 3.3)

Sak 25/50 Skoleturer og etterlevelse av gratis prinsippet i Sirdal kommune ble behandlet av valg for oppvekst og levekår 21.05.25.

Saken ble anket til kommunestyret av representant Sinnes (AP) i møte.

Mindretallsanke

Delegasjonsreglementet sier følgende om mindretallsank s 9. pkt 2.e)

" I saker hvor et valg på 5 medlemmer eller færre er delegert avgjørelsesmyndighet, kan ett medlem kreve saken fremlagt for kommunestyret for avgjørelse. Har valget flere enn 5 medlemmer kreves det 2 medlemmer bak en anke. Tilsvarende ankerett har også ordfører og rådmann eller den som møter i dennes sted. Krav om slik anke må fremsettes før møtets slutt og skal protokolleres. Ankeretten gjelder ikke enkeltvedtak hjemlet i særlov"

Kommunestyret

12.06.2025 behandlet Kommunestyret sak 25/50 Skoleturer og etterlevelse av gratis prinsippet i Sirdal kommune. Saken ble av kommunestyret utsatt.

Innkalling til kommunestyret ble oppdatert med nevnte sak dagen etter innkallingen ble sendt. Til saklisten fremmet representant Kåre Todnem overfor kommunestyret at saken skulle trekkes. Forslaget ble tatt opp til votering av kommunestyret i møtet, se vedlegg protokoll fra kommunestyremøte.

Delegasjonsreglementet sier følgende om møter og saksbehandling for kommunestyret (s. 4 pkt. 1.3.5)

Rekkefølgen for behandling av sakene: Saken behandles i den rekkefølge de er ført opp i innkallingen. Forespørsler behandles etter de ordinære sakene. Kommunestyret kan vedta en annen rekkefølge. Dersom en sak er tatt opp til behandling, kan møtet ikke heves før saken er avgjort ved votering eller kommunestyret vedtar å utsette forhandlingene om den, jfr. kommunelovens § 34.1. Kommunestyret kan treffe vedtak i en sak som ikke er oppført på saklisten, dersom ikke møteleder eller 1/ 3 av de møtende representantene motsetter seg dette, jfr. kommuneloven § 34.1

Kommunestyret fattet endelig vedtak i sak 25/95 – *Skoleturer og etterlevelse av gratisprinsippet i Sirdal kommune* – i kommunestyremøte den 11.12.25.

Gjeldende kommunelov § 11-3 innkalling og saksliste sier:

Lederen av et folkevalgt organ setter opp saksliste for hvert enkelt møte. Innkalling til møtet skal sendes til organets medlemmer med rimelig varsel. Innkallingen skal inneholde en liste over de sakene som skal behandles, og dokumentene i sakene. En sak skal settes på sakslisten hvis minst 1/3 av organets medlemmer krever det.

Møtet skal kunngjøres på en hensiktsmessig måte, også hvis det antas at møtet vil bli helt eller delvis lukket etter [§ 11-5](#).

Sakslisten til møtet og andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentlighet, skal være tilgjengelige for allmennheten.

Et folkevalgt organ kan med alminnelig flertall vedta å utsette realitetsbehandlingen av en sak som er oppført på den utsendte sakslisten.

Et folkevalgt organ kan fatte vedtak i en sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møtelederen eller minst 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det. På tilsvarende måte kan organet fatte vedtak i en sak der saksdokumentene ikke er sendt ut sammen med innkallingen, hvis ikke møtelederen eller minst 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det.

I vurdering av saken viser kommunedirektøren til kommunens delegasjonsreglement pkt 1.3.5 s. 4 "Kommunestyret kan treffe vedtak i en sak som ikke er oppført på sakslisten, dersom ikke møteleder eller 1/3 av de møtende representantene motsetter seg dette, jfr. kommuneloven § 34.1 (gammel kommunelov)

Kommunedirektøren viser også til til kommunelovens § 11-3 1. ledd "Lederen av et folkevalgt organ setter opp saksliste for hvert enkelt møte" og kommunelovens § 11-3 5 ledd "Et folkevalgt organ kan fatte vedtak i en sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møtelederen... motsetter seg det. På tilsvarende måte kan organet fatte vedtak i en sak der saksdokumentene ikke er sendt ut sammen med innkallingen, hvis ikke møtelederen...motsetter seg det

Til sakslisten fremmet representant Kåre Todnem overfor kommunestyret at saken skulle trekkes. Forslaget ble tatt opp til votering av kommunestyret og ble nedstemt.

Med bakgrunn i kommunens delegasjonsreglement og kommuneloven § 11-3 anbefaler kommunedirektøren at kommunestyret opprettholder vedtaket og oversender saken til Statsforvalteren i Agder for lovlighetskontroll.

Kommunestyret består av 19 medlemmer.

Konklusjon

Vedtak i sak 25/95 *Skoleturer og etterlevelse av gratisprinsippet i Sirdal kommune* opprettholdes. I henhold til kommunelovens § 27-1 legges krav om lovlighetskontroll fram for kommunestyret.